

Mjer flýgur oft í hug, í þessu sambandi, lauri-veinarnir í Efesus, er Páll hitti þar, er ekki höfðu svo mikið sem heyrnt að Heilagur Andi væri til, hvað þá að þeir hefðu meðtekið hann.

Eins og við má búast, eftir siðabótina kemur svipað þessu, fram í þjóðlífi voru Íslendinga. Því ekki var hinn nýji siður betur til fara er hann kom til Íslands, en úti í menningarlöndunum. Heimurinn er alillur. Alt hold er hey. Öll prýði og skraut hje-gómi. Persónugildi mannsins ekkert. Maðurinn er "andstyggileg skepna" fyrir guði. Fólk er vítt fyrir að leita þess sem er fagurt. Vfir 16. og 17. öld er ekki á öðru alið. Sennilega hefir þó ekki fegurðarviðleitnin verið mikil, því smekkvfsin í þá átt var ekki mikil. Um miðja 18. öld talar sjera Þorlákur prófastur Þór-arínsson um þá með fyrirlitningu, er lita fót, úr sorta, í stað þess að ganga í sauðmórauðu eða gráu.

"Æ þótt skorti fæðuföng, fötin sortulita".

Og hann var alls ekki sá eini í hópi lærðra manna, er gjörðigys að almenningi og vítti hann, fyrir þann litla fágunarvott er fram kom í búnaði hans og ýmsu öðru.

Þar sem fegurðarnæmið var nú heldur lítið fyrir, hvílik áhrif þetta hefir haft á siðu manna og hugsunarhátt, er skiljanlegt. Enda vita allir hvað tilfinnanlega þjóð vora skortir alt fegurðarnæmi. Það er tilfinnanlegasti menningarskorturinn í augum út-lendingsins er ferðast um Ísland. Hirding og þrifnaður, sem er fyrsti vottur fegurðarleifunar, eigin persónu, var og er á lágu stigi meðal vor. Meðal almennings var, og er víða enn, alt hrein-læti og smá hirdusemi í klæðnaði talin ókostur hverjum manni. Vera með hreinlæti var blátt áfram syndsamlegt tilbald. Vera þvegin og kemdur, vera matvandur, lýsti lítið betra upplagi en óráðvendni. Og alveg var það gagnstríðandi hugsjóninni að vera maður, því það bar keim af kveifarskap. Það gat enginn orðið ríkur nema hann væri óþvegin. Matvendni var syndsamlegur böstur, og enginn boðskapur Nýja Testamentisins hefir læst s g e n s inn að hjarta íslenzku þjóðarinnar eins og sá, að neyta matar með óþvegnar höndur og hirda lítið um að fægja borðkerin.

Matvendninni refsði Drottinn sjálfur, og sú kenning lífr ofan fyrir miðja 19. öld og gott ef hún er alstaðar höfín. Í smá-